

Фітосанітарний стан сільськогосподарських рослин станом на 12 квітня 2019 року

Протягом звітнього періоду утримувалась сонячна, посушлива, тепла погода, в останні дні близька до літніх місяців. Середня температура повітря протягом звітнього періоду становила $+10,6^{\circ}\text{C}$ тепла. Максимальна температура повітря підвищувалась до $+23^{\circ}\text{C}$ тепла, мінімальна температура повітря знижувалась до -0°C . Опади в період звітнього періоду не випадали. Внаслідок відсутності продуктивних опадів, вологозапаси з ґрунту стрімко втрачаються. Низька відносна вологість повітря стримує перезараження озимих зернових культур та ріпаку основними хворобами.

В озимині на кінець декади відмічено фазу кушіння, в південних областях початок появи нижнього вузла соломини за густоти 830-1089 стебел на 1 кв.м, на менш розвинених посівах утворення вузлових коренів. Висота рослин на кінець декади від 10 до 20 см. Посіви знаходяться у доброму, місцями задовільному стані, озимий ріпак – початок росту стебла, утворення листової розетки, ярий ячмінь – проростання зерна та сходи, на посівах середини лютого – 3-й листок. Стан посівів добрий. Люцерна 2-го року життя – ріст стебла. Висота рослин 7 см. Стан задовільний.

У південних областях Степу продовжується малоактивний переліт клопа шкідливої черепашки в посіви *озимих*, 65-85% (Миколаївська, Одеська, Херсонська обл.) якого піднялося на підстилку в місцях зимівлі. В крайових смугах обліковують 0,2-0,5, осередково до 1 екз. на кв.м. При проведенні фітосанітарного моніторингу, на заселення клопами посівів зернових колосових культур, слід враховувати, що за прохолодної погоди вони перебувають у нижніх ярусах травостою, у вузлах кушіння рослини, щілинах під грудочками ґрунту.

Після повного переселення перезимувалого клопа у посіви за порогової (2 і більше екз. на кв.м) чисельності шкідника під час виходу озимих зернових в трубку проводять обробки посівів, передусім в осередках накопичення фітофага дозволеними до використання інсектицидами, що ефективно проти супутніх фітофагів зернових культур.

Личинки хлібної жужелиці (другого віку - 25%, третього - 75%) доживлюються у посівах озимини переважно в Степу, де за чисельності 0,3-1, макс. 3 екз. на кв.м пошкодили 2-5, в осередках Запорізької області до 12% рослин. Осередки надпорогової чисельності фітофага локалізовані. Хлібні блішки, п'явиці, злакові попелиці, цикадки в допороговій чисельності на 8-65% площ пошкодили 2-8% рослин *озимих*, *ярих ячменю* та *пшениці*. Гусениці озимої совок п'ятого-шостого віків (15-85%) продовжують жити на площах *озимих* культур. У степових областях піщаний мідляк за чисельності 0,4-2 екз. на кв.м заселяє крайові смуги посівів *озимих*, осередково *ярих* (Кіровоградська обл.) *зернових колосових культур*, де пошкодив до 3% рослин.

Скрізь має місце захворювання *озимих пшениці, ячменю та жита* на борошністу росу, септоріоз, гельмінтоспоріоз, червону-буру, інші плямистості, буру листову іржу, кореневі гнилі, якими охоплено 5-27, макс. 67% площ, уражено 5-12, макс. 23% рослин (септоріоз, Полтавська обл.). Оздоровлюють посіви під час виходу рослин у трубку за інтенсивності ураження плямистостями 1%, септоріозом листя 5% через обприскування відповідними фунгіцидами.

Сходи *гороху* заселяють жуки піщаного мідяків (0,5-1 екз. на кв.м), бульбочкові довгоносики (0,6-2 екз. на кв.м), які пошкодили у слабкому ступені 2-6% рослин. За 10-15 жуків на кв.м посіви обробляють дозволеними до використання інсектицидами.

У *багаторічних травах*, зокрема другого і наступних років, бульбочкові, листовий люцерновий, конюшиновий насіннід, інші довгоносики та клопи пошкодили 2-22, у Хмельницькій області до 65% рослин. У рік сівби сходи багаторічних трав за наявності бульбочкових довгоносиків 5-8 жуків на кв.м обробляють дозволеними препаратами.

На озимому ріпаку продовжують свій розвиток *стебловий капустяний і великий ріпаковий прихованохоботники, листоїди, хрестоцвіті блішки*, відмічено початок виходу із місць зимівлі *оленки волохатої* (Київська обл.), подекуди виявлено літ капустяного білана (Одеська обл.). Чисельність великого ріпакового стеблового прихованохоботника становить від 2, макс. 5 екз. на рослину (Запорізька, Київська, Львівська, Рівненська, Тернопільська та інші). Продовжується живлення личинок ріпакового листоїда за чисельності 2,5, макс до 20 екз. на кв.м (Херсонська обл.). В Баштанському та Снігурівському районах Миколаївської області відмічені локальні вогнища шкідника, який був виявлений в межах 2 населених пунктів на території присадибних ділянок. Осередки формувалися на площі від 0,1 до 0,5 га, з середньою чисельністю 120, макс. до 400 екз. на кв.м. Личинки зосереджувалися та жилилися на наявних бур'янах. Заселення культурних посівів у межах прилеглих територій не відмічено. Державними фітосанітарними інспекторами надано рекомендації щодо застосування відповідних фітосанітарних заходів.

Хрестоцвітними блішками у крайових смугах полів пошкоджено до 10% обстежених площ, за чисельності 0,5-7 екз. на кв.м, в осередках Херсонської області до 25 екз. на кв.м. Надалі, під час бутонізації ріпаку за підвищення температури повітря понад 12°C, при досягненні порогу шкідливості 3-4 жуків ріпакового квіткоїда на рослину і заселенні 10% рослин; 1-2 жуків стеблового трача на 40 рослин; 2 колонії на 1 кв.м або 60 особин попелиць на рослину; 1-2 жуків на 40 рослин – для стеблового, 4 жуків на 25 рослин (16% заселених рослин, 1 екз. на росл.) – для насінневого прихованохоботника проводять крайові або суцільні обробки інсектицидами на основі ацетаміприду, фозалону, тощо. За сприятливих умов для розвитку шкідників через 10-12 днів посіви обстежують та при перевищенні ЕПШ проводять другу суцільну або крайову обробку

інсектицидом з іншою діючою речовиною (для уникнення резистентності комах до препаратів).

В більшості ріпакосійних областей рослини хворіють на пероноспороз, альтернаріоз, фомоз, бактеріоз, осередково виявлено циліндроспоріоз (Черкаська обл.). За перевищення показників ЕПШ проти шкідників доцільно провести обробки дозволеними до використання препаратами.

Повсюди на *бурячищах* за прогрівання ґрунту відбувається поступове переміщення звичайного та сірого бурякових довгоносиків у верхні його шари (Київська, Полтавська, Чернігівська, Черкаська обл.). У зимовий період в середньому загинуло 19% жуків звичайного бурякового довгоносика та 13% сірого. Продовжується вихід та концентрація бурякових блішок, крихітки біля узбіч доріг, старих бурячищ на лободових бур'янах. На первинних рослинах-господарях (каліні, жасмині) продовжується відродження та живлення личинок листкової бурякової попелиці.

На переважній більшості площ *озимих зернових* та *ріпаку*, відростаючих *багаторічних трав* відмічається незначне зростання чисельності звичайної та гуртової полівок, польових та інших видів мишей. Щільність гризунів в межах 1-3, подекуди на окремих площах багаторічних трав до 8 жилих колоній на гектар. Враховуючи притаманну для гризунів здатність до масового розмноження та шкідливості, існує небезпека пошкоджень озимих зернових культур, особливо після виходу в трубку, коли гризуни з'їдають стебла і колоски. Для збереження майбутнього врожаю (за чисельності 3-5 колоній на га) варто удаватися до застосування рекомендованих родентицидів.

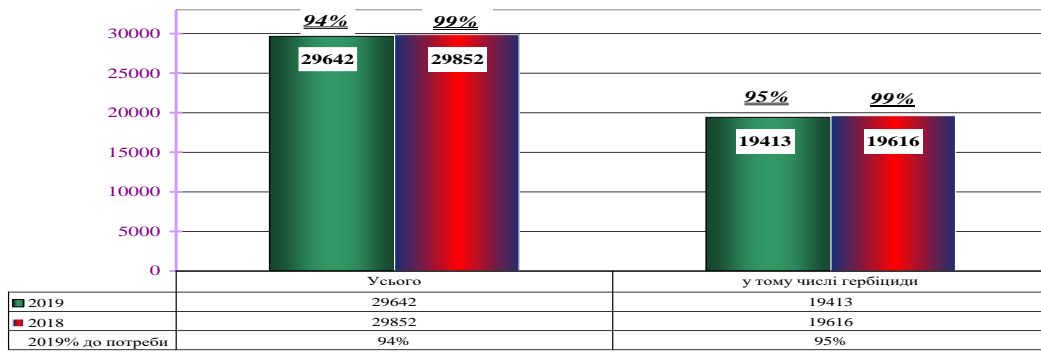
Погодні умови останніх днів із значним потеплінням, сприяли швидкому фенологічному розвитку *багаторічних насаджень*. Повсюди відмічається заселення розеток плодовими попелицями, кліщами, садовими довгоносиками. У Закарпатській області розпочалося заселення плодових дерев гусеницями листокруток, відмічено початок льоту чорного сливового пильщика та заселення *сливових* насаджень оленкою волохатою. На сприйнятливих сортах яблуні в Закарпатській області відмічено проявлення борошнистої роси.

У господарствах здійснюється постійний фітосанітарний нагляд за посівами сільськогосподарських культур.

За оперативною інформацією про хід робіт із захисту рослин, наданою Головними управліннями Держпродспоживслужби в областях, 12 квітня 2019 року забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин для проведення робіт із захисту посівів сільськогосподарських культур зросла до 29,6 тис. тонн препаратів, що становить 94% до потреби в I півріччі 2019 р., в тому числі – 19,4 тис. тонн гербіцидів або 95% до потреби в них, що дещо нижче аналогічних показників 2018 р.

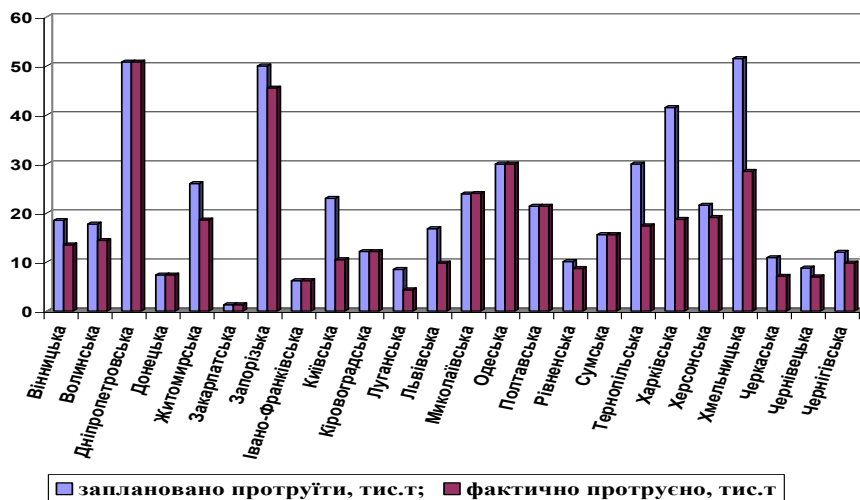
**Забезпеченість сільгоспідприємств
засобами захисту рослин 12 квітня 2019 року**

Тонн

В сільгоспідприємствах майже завершено передпосівне протруювання насіння ранніх ярих зернових та зернобобових культур для подальшої сівби. За даними територіальних органів всього в господарствах України фактично протруєно понад 400 тис. тонн насіння або близько 80% від запланованих обсягів. Завершено протруювання насіння в господарствах Дніпропетровської, Донецької, Закарпатської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Полтавської та Сумської областей.

**Заплановані обсяги протруювання насіння ярих культур та хід протруювання
в господарствах України станом на 12 квітня 2019 року, тис.т**

В цілому у 2019 р. захист сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів проведений на площі 1,9 млн га, в тому числі від бур'янів оброблено 0,7 млн га.

Озимі зернові культури захищено від шкідників на площі 351 тис. га, від хвороб – 136 тис. га. Також оброблено від шкідників 397 тис. га посівів озимого ріпаку та 230 тис. га оздоровлено від хвороб.

Захист садів, передусім в південних областях, проведений від шкідників на площі 27 тис. га, оздоровлено від хвороб – 45,5 тис. га. Насадження винограду захищено від шкідників - на площі 7,8 тис. га, від хвороб – 2,9 тис. га.

Для проведення всього комплексу заходів захисту рослин від шкідливих організмів з початку року використано 1,9 тис. тонн пестицидів і біопрепаратів. Догляд за посівами сільськогосподарських культур триває.